

VEGYI ANYAG HÍRLEVÉL

LEVEGŐ MUNKACSOPORT - MTVSZ, 2008. DECEMBER

PERMETSZER-GYŰJTEMÉNY A SZŐLŐKBEN

A Levegő Munkacsoport közreműködésével végzett uniós vizsgálatok alapján az EU-ban a csemegeeszőlők 99 százaléka permetszerekkel szennyezett, a minták átlagosan 7 különféle hatóanyagot tartalmaztak.

A GYEREK A FONTOS VAGY A HAJ?

A hairsprayk használata a fiúgyermek esetén hypospadias születési rendellenességekkel hozható összefüggésbe.

A TANÁCS A HIGANYFELHASZNÁLÁS KORLÁTOZÁSÁÉRT

AZ EU környezetvédelmi miniszterei a higanyfelhasználás nemzetközi korlátozása mellett érvelnek.

BEZÁR A BAJKÁL-TÓ LEGFŐBB SZENNYEZŐJE

Bezár a Föld legnagyobb édesvízkészletével rendelkező tavat 40 éve erősen mérgező vegyi anyagokkal szennyező papírgyár.

PERMETSZER-GYŰJTEMÉNY A SZŐLŐKBEN

Az Európai Unió öt országára kiterjedő, 124 mintán elvégzett vizsgálat megállapította, hogy a boltokban kapható szőlő 99 százaléka növényvédő szerekkel szennyezett. Átlagosan hét különféle hatóanyag található meg a gyümölcsökben. A EU-ban előállított termékek valamelyest kisebb kockázatot jelentenek az egészségre, mint az EU-n kívüli országokból származó áruk. Ezért a Levegő Munkacsoport azt javasolja a lakosságnak, vásárláskor mindig nézzék meg a zöldségek, gyümölcsök származási helyét.

Az Európai Bizottság nemrég megváltoztatta a növényvédő szerek megengedett mennyiségére vonatkozó, minden tagországra érvényes határértékeket. Eddig az egyes országok külön-külön állapították meg határértékeiket, viszont a Bizottság most minden ország számára kötelezővé tette az Unióban eddig alkalmazott legenyhébb értéket.

Magyarországon a Növényvédőszer Akcióhálózat Európai Tagozata (Pesticide Action Network Europe) a Levegő Munkacsoporttal együttműködve öt budapesti, illetve szentendrei Lidl áruházból származó olasz csemege-szőlő mintát vizsgált meg. Ezek átlagosan 6,6 különféle növényvédő szert tartalmaztak, és összesen 15 hatóanyagot mutattak ki belőlük. Simon Gergely, a PAN Europe szakértője elmondta, hogy az öt országban vizsgált Lidl boltok közül a magyar mintákban volt a legtöbb fajta szermaradék, bár minden esetben a közelmúltban megemelt határértékek alatt. Az egyik mintában a vegyszermaradék mennyisége a korábban érvényes határérték több mint kétszerese volt. Két mintában nyolc fajta vegyszert találtak, ami azért figyelemre méltó, hiszen nincs tudós a Földön, aki meg merné jóslni ezen anyagok együttes hatását az emberi egészségre.

Az öt országban (Franciaország, Hollandia, Magyarország, Németország, Olaszország) vett 124 mintából ötnek a szennyezettsége a hatályos megemelt határértékeket is meghaladta, egy pedig akut mérgezést válthatott volna ki az azt elfogyasztó gyermeknél.

Ha a környezetvédő civil szervezetek követelésével ellentétben az EU-ban nem emelték volna meg idén szeptemberben az egyes növényvédő szerek határértékeit, akkor nem hat, hanem harminchét minta szennyezettsége lett volna hivatalosan is elfogadhatatlan.

Az Unió területén árult szőlőmintákban összesen 64 különféle hatóanyagot találtak, melyek egy része rákkeltő, a termékenységet rontó, valamint az ideg-, és hormonrendszert károsító hatású lehet. A civil szervezetek szerint elfogadhatatlan az ilyen káros hatásokkal bíró növényvédő szerek élelmiszerekre permetezése.

A vizsgálatok alapján nem mindegy az sem, honnan származik a szőlő; például a görög és a spanyol áru kevésbé volt szennyezett, mint az Olaszországból vagy Törökországból származó gyümölcs. A vizsgálatok alapján az EU-ban előállított termékek valamelyest kisebb kockázatot jelentenek, mint az EU-n kívüli országokból származó áruk.

A fogyasztóknak joguk van az egészségkárosító hatású növényvédő szerektől mentes élelmiszerekhez, ezért a polcokról el kellene tűnnie a veszélyes, vagy igen sokféle hatóanyaggal szennyezett áruknak.

A Lidl Németországban kijelentette, hogy nem fogadja el az új uniós határértékeket, hanem a korábbi szigorúbb szabályokat tartja magára nézve kötelezőnek. Ezen túlmenően a Lidl Németországban és Hollandiában önként vállalta, hogy polcaira csak olyan termékek kerülhetnek, melyek legalább 30 százalékkal a határérték alatt tartalmazznak növényvédőszer-maradékokat. A mérések szerint ezt a vállalást tartotta is ezen országokban, ám a magyar vásárlóknak árult olyan szőlőt, mely nem felelt volna meg a saját holland és német belső előírásainak. Pál János, a Levegő Munkacsoport programvezetője

szerint a magyar fogyasztóknak is olyan minőségű, alacsony vegyszertartalmú áru járna, mint a nyugati országok lakosainak.

Az öt magyar mintából négy tartalmazott klórpírifoszt vagy a származékát, klórpírifoszmethylt. Simon Gergely elmondta, hogy ezt a két anyagot az Európai Unió már korlátozta, mint biocid, azaz rovarirtószer-hatóanyagot. Ezeknek az anyagoknak az idegrendszert károsító hatásait több kutatási eredmény is alátámasztja. A klórpírifosznak az emberi hormonrendszert károsító hatását számos tudós bizonyította, sőt gyerekeknél fejlődési rendellenességeket okoz, és az asztmával is kapcsolatba hozható.

Jelenleg folyik a növényvédőszer-szabályozásról szóló uniós rendelet felülvizsgálata. Pál János elmondta, hogy a Levegő Munkacsoport kéri az Európai Parlament magyar képviselőit és a magyar kormányt, hogy támogassák a hormon- és az immunrendszert károsító, fejlődési rendellenességet okozó anyagok korlátozását a rendeletben.

A nemzetközi vizsgálatban az említett szervezeteken kívül részt vett még a Greenpeace (Németország), a Legambiente (Olaszország), a Milieudéfensie (Hollandia) és az MDRGF (Franciaország).

A részletes vizsgálati eredmények [itt érhetőek el.](#)

A minták értékelésének módja angol nyelven [itt olvasható.](#)

A PAN Europe sajtóközleménye angol nyelven [itt olvasható.](#)

(PAN Europe, Levegő Munkacsoport)

A GYEREK A FONTOS VAGY A HAJ?

Azoknak a nőknek a fiai, akik munkájuk során nagyobb mennyiségben használnak hajsprayket gyakrabban születnek hypospadias rendellenességgel. A károsodás miatt a fiúk húgycsőnyílása nem a pénisz végén, hanem annak oldalán található.

Az Imperial College London kutatóinak felmérése szerint a hajsprayk gyakori használata mellett több mint kétszeresére növekedett a születési rendellenesség kockázata. A kutatók még korainak tartják annak kijelentését, hogy mindezek oka a készítmények használatában keresendő.

A hypospadias gyakorisága jelentősen megemelkedett az előző évtizedekben, több kutató feltételezte, hogy a rendellenesség terjedéséért a műanyagok lágyítására, illetve kozmetikai cikkek adalékaként használt ftalátok a felelősek. A ftalátok bizonyítottan befolyásolják a hormonális rendszer működését, és emiatt egyes típusaik használatát betiltották a gyermekjátékok gyártása során. Kozmetikai cikkekben, így a hajspraykben való felhasználásuk 2005 óta tilos.

A most publikált vizsgálatokban az angol kutatók összesen 471–471 rendellenességgel született, illetve egészséges fiú édesanyjának életvitelét elemezték. A vizsgálatba vont gyermekek az mindegyike az 1990-es évek végén született.

Richard Sharpe az Edinburghi Egyetem kutatója szerint a várandós nőknek kerülnie (de legalább minimalizálnia) kellene a kozmetikai cikkek és testápoló szerek használatát a terhesség első harmadában. Nem feltétlenül igaz, hogy az összetevők károsítanak a magzatok fejlődését, de a szükségtelen vegyi expozíció elkerülése egyértelműen kedvező.

A kutatások során megerősítették azt a korábbi eredményt is, miszerint a folsav terhesség elején történő kiegészítő szedése egyharmadával csökkenti a születési rendellenesség kialakulásának esélyét.

[\(BBC\)](#)

A TANÁCS A HIGANYFELHASZNÁLÁS KORLÁTOZÁSÁÉRT

Több nemzetközi környezet- és egészségvédelmi civil szervezet üdvözli az Európai Környezetvédelmi Miniszterek Tanácsának állásfoglalását, melyet a higany káros hatásainak nemzetközi megoldása érdekében tettek.

Az Európai Tanács megállapítása szerint nélkülözhetetlen egy egységes nemzetközi egyezmény kialakítása a higany felhasználásának és környezeti kibocsátásának megszüntetése érdekében, a későbbiekben lehetővé téve más világviszonylatban is problémát jelentő anyag bevonását is a korlátozásba.

Elena Lymeridi-Settimo az Európai Környezetvédelmi Iroda (EEB) Zero Mercury kampányának koordinátora szerint már éppen ideje egy nemzetközi egyezmény létrehozásának a higanykészletek, a -felhasználás, és a kibocsátás csökkentése érdekében és megengedhetetlen a további késlekedés. Az EU-nak vezető szerepet kellene vállalnia a nehézfém jelentette probléma megoldása érdekében.

A higany felhasználásának globális hatásaival 2001 óta politikai és konkrét projektek szintjén is foglalkozik az UNEP (az ENSZ Környezetvédelmi Programja). Az UNEP higany munkacsoportjának ülésén az országok képviselőinek többsége támogatta egy nemzetközi szabályozás kialakításának megkezdését.

A sajtóközlemény [itt olvasható](#) (angol nyelven).

(EEB)

BEZÁR A BAJKÁL-TÓ LEGFŐBB SZENNYEZŐJE

Az orosz környezetvédők már évtizedek óta küzdöttek az egyik leggazdagabb orosz üzletember, Oleg Deripaska a Bajkál-tó mellett lévő és azt szennyező papírgyára ellen. A Föld legmélyebb és egyben legtöbb édesvizet tartalmazó tavát veszélyes vegyi anyagokkal szennyező 40 éve épített gyárat bezárják.

A gyár környezetszennyezése ellen a rendszerváltás éveiben indult kampány a Szovjet-unió első társadalmi mozgalmi közé tartozott.

(guardian.co.uk)

Kérjük, hogy a hírlevéllel kapcsolatos észrevételeit, illetve le- és feliratkozási szándékát a reach@levego.hu e-mail címen jelezze!

A vegyi anyag hírlevelet összeállította: Pál János

Készült a Levegő Munkacsoport és a Magyar Természetvédők Szövetsége vegyi anyag kampánya keretében.

Pál János (LMCS), Simon Gergely

A régebbi hírlevelek a www.levego.hu/veg्यानyag címen érhetőek el.

A témában további hírek és információk találhatóak a Levegő Munkacsoport és a Magyar Természetvédők Szövetségének közös vegyi anyag honlapján: www.vegyreakcio.hu